

MEMO aan Raad

Aan : De raad van gemeente Noordoostpolder
Van : wethouder J.E. Wijnants
Datum : 8 oktober 2018
Onderwerp : cijfers inburgering Noordoostpolder

Inleiding

Tijdens de behandeling van de voorjaarsrapportage in de raadsvergadering van 9 juli stelde raadslid Lammers (ONS) enkele vragen over de cijfers van Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) m.b.t. de inburgering van nieuwkomers in Noordoostpolder. Op basis van de voortgangscijfers welke DUO verstrekt op haar website werd gesteld dat sinds 2015 in de gemeente Noordoostpolder geen inburgeraar voldaan heeft aan de inburgeringsplicht. Ook bij buurgemeenten zijn de slagingscijfers zeer laag. Bij veel gemeenten is het aantal ook 0. Op basis van andere informatie hebben we de indruk dat deze cijfers niet stroken met de werkelijkheid.

Daarom is navraag gedaan bij het DUO over de juistheid van deze gegevens. DUO heeft in haar reactie laten weten dat deze cijfers kloppend zijn en deze met regelmaat worden bijgewerkt.

Achtergrond

Tussen 2007 en 2013 waren gemeenten verantwoordelijk voor de inburgering en hadden zij een uitgebreide regierol en ook een beter zicht op aantallen inburgeraars en aantal geslaagden. Sinds 1 januari 2013 is dit gewijzigd en is elke inburgeraar zelf verantwoordelijk voor zijn/haar inburgering. Daarmee is het inburgeringstraject geen verantwoordelijkheid meer van de gemeente. Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) regelt sinds 1 januari 2013 de uitvoering en handhaving van de Wet inburgering en verstrekt leningen waarmee inburgeringscursussen kunnen worden ingekocht door de inburgeraar. Doordat de keuze en de verantwoordelijkheid bij de inburgeraar ligt, is moeilijk te achterhalen waar een inburgeraar het traject volgt. Er zijn bijvoorbeeld ook internetaanbieders waar men gebruik van maakt.

Participatieverklaring

Het participatieverklaringstraject is een verplicht onderdeel van het inburgeringsexamen voor iedereen die op of na 1 oktober 2017 inburgeringsplichtig is geworden. In tegenstelling tot de inburgering is de gemeente wel verantwoordelijk voor dit traject. Door middel van een participatieverklaring verklaart de inburgeraar dat hij kennis heeft genomen van de waarden en spelregels van de Nederlandse samenleving, dat hij deze respecteert en dat hij actief een bijdrage wil leveren aan de samenleving. In Noordoostpolder zijn sinds de invoering vorig jaar 30 verklaringen getekend.

Cijfers ROC Friese Poort & DUO

In Noordoostpolder biedt ROC Friese Poort inburgeringscursussen aan. Als gezegd is dit niet de enige aanbieder en een inburgeraar is niet verplicht binnen de Noordoostpolder het traject te volgen. Dat maakt het lastig om aan de juiste aantallen te komen.

Uit haar jaarverslag van het ROC bleek dat in 2017 er 21 inburgeraars uit Noordoostpolder zijn uitgestroomd en het inburgeringstraject dat het ROC aanbiedt heeft beëindigd. Dit zegt echter niets over de vraag of de inburgeraar ook het inburgeringsexamen heeft behaald. Dit examentraject vindt namelijk buiten de opleiding plaats en is georganiseerd door DUO. De inburgeraar kan hiervoor bij zeven examenlocaties van het DUO terecht en is zelf verantwoordelijk voor zijn of haar eigen inschrijving. De meest dichtstbijzijnde examenlocatie is Zwolle.

DUO heeft te kennen gegeven dat haar cijfers actueel en kloppend zijn maar er mogelijk vertraging kan ontstaan bij het invoeren van het aantal geslaagden in het diplomaregister door het examenbureau. Hierdoor ontvangt de inburgeraar het diploma vaak pas na enkele maanden. ROC Friese Poort geeft aan weinig zicht op de inburgeraars te hebben, als zij bij het ROC het traject hebben doorlopen: of een inburgeraar ook daadwerkelijk aan het examen heeft deelgenomen wordt niet teruggekoppeld naar het ROC.

Betrokken bij nieuwe Nederlanders

Ondanks dat we niet verantwoordelijk zijn voor inburgering werken we als gemeente actief samen met onze maatschappelijke partners op het gebied van nieuwe Nederlanders en vluchtelingen. Denk hierbij aan het formele en non-formele taalaanbod (Web-trajecten). Het ROC verzorgt het formele taalaanbod (naast de inburgeringstrajecten) en bij Huis voor Taal waar wordt samengewerkt om inwoners die moeite hebben met lezen en schrijven, te ondersteunen.

We voldoen aan onze taakstelling huisvesting vergunninghouders en er wordt maatschappelijke begeleiding aan vergunninghouders gegeven door Vluchtelingenwerk, met daarbij cursussen over de Nederlandse maatschappij (het traject rond de participatieverklaring) en voorlichting over alle formele zaken die men moet regelen om in Nederland te verblijven (DigID, inschrijving, verzekeren, energielasten, belastingstelsel, scholing, arbeid en zorg).

Ten slotte subsidiëren we het vrouwencentrum en het mannencentrum, waar ingezet wordt op integratie, empowerment en verhoging van de taalbeheersing.

Nieuwe wetgeving

Beleidsbeoordeling en aanmerkingen van gemeenten en andere samenwerkingsorganisaties op deze aanpak binnen de Wi (Wet inburgering) heeft geleid tot een verbeteringswens bij het ministerie SZW. Op 2 juli 2018 presenteerde minister Koolmees (SZW) aan de Tweede Kamer zijn denkrichting voor de verbetering van het inburgeringsbeleid. Koolmees gaf aan er naar te streven in 2020 de nieuwe Wet inburgering in te kunnen voeren.

In de nieuwe wet wordt de regierol weer bij de gemeenten belegd evenals de bekostiging van het stelsel en de wijze waarop inburgeraars gefaciliteerd worden bij de inburgering en de resultaatsverplichting hiervan. Het doel is dat nieuwkomers meteen aan het werk gaan en ondertussen de taal leren. Voor elke inburgeraar wordt een individueel inburgeringsplan opgesteld.

Ook wordt het huidige leenstelsel afgeschaft waarmee inburgeraars nu nog hun inburgeringscursus inkopen. In het voorstel zoals deze voor ligt, kopen gemeenten zelf inburgeringstrajecten in bij door hen geselecteerde aanbieders. Hiertoe verstrekt het Rijk een budget aan de gemeente. Daarvoor kunnen wij inburgeringstrajecten inkopen. Op dit moment is nog onduidelijk of dit budget toereikend zal voor een optimale uitvoering van het nieuwe inburgeringstraject.

Vervolgstappen

De contourenbrief van minister Koolmees met voorgestelde verbeteringen diende als denklijn. Als gemeente zijn we positief over de voorgenomen ontwikkeling omdat er hiermee meer zicht komt op de inburgeraar en er integraler gewerkt kan worden bij het opstellen van een persoonlijk inburgeringsplan (PiP). Op dit moment is het nog onduidelijk welke precieze gevolgen dit heeft voor de nieuwe werkwijze die wij in Noordoostpolder zullen implementeren. Wij zullen ontwikkelingen rondom de vorming van de nieuwe Wet Inburgering (Wi) volgen en hier op anticiperen; zie ook het nieuwe onderzoeksrapport '*Een valse start*' van de Nationale Ombudsman over inburgering.

Conclusies met betrekking tot cijfers inburgering

- We zijn positief over het voornemen dat bij de uitvoering van de nieuwe Wet inburgering de regie –en daarmee het overzicht- weer bij de gemeente ligt.
- De gemeente is momenteel niet verantwoordelijk voor de inburgering en door de wijze waarop het georganiseerd wordt hebben we ook nauwelijks zicht op het aantal inburgeraars die het traject met goed gevolg afsluiten.
- De examenbureaus moeten de gegevens doorgeven aan DUO. Het is na uitgebreid onderzoek niet duidelijk geworden waarom de cijfers op 0 staan.